

**УИЛЪЯМ
ШЕКСПИР**

CORIOLANUS

Уильям Шекспир

Coriolanus

«Public Domain»

Шекспир У.

Coriolanus / У. Шекспир — «Public Domain»,

Содержание

ENSIMMÄINEN NÄYTÖS	6
TOINEN NÄYTÖS	49
Конец ознакомительного фрагмента.	53

William Shakespeare

Coriolanus

Näytelmän henkilöt:

CAJUS MARCIUS, myöhemmin Cajus Marcius Coriolanus, roomalainen ylimys.

TITUS LARTIUS, I päälliköitä sodassa volskilaisia vastaan.

COMINIUS, I

MENENIUS AGRIPPA, Coriolanon ystävä.

SICINIUS VELUTUS, I kansantribuuneja.

JUNIUS BRUTUS, I

Nuori MARCIUS, Coriolanon poika.

Roomalainen airut.

TULLUS AUFIDIUS. volskilaisten sotapäällikkö.

Aufidion alapäällikkö.

Aufidion salaliittolaisia.

Antiumin kansalainen.

Kaksi volskilaista vahtimestä.

VOLUMNIA, Coriolanon äiti.

VIRGILIA, Coriolanon puoliso.

VALERIA, Virgilian ystävä.

Virgilian kamarirouva.

Roomalaisia ja volskilaisia senaattoreja, patriiseja, aediileja. liktoreita, sotamiehiä, kansalaisia, sanansaattajia, Aufidion palvelijoita ja muita seuralaisia.

Tapahtuu osaksi Roomassa, osaksi volskilaisten ja antiaattein alueilla.

ENSIMMÄINEN NÄYTÖS

Ensimmäinen kohtaus.
Katu Roomassa.

(Joukko kapinoivin kansalaisia tulee sisään, sauvoilla, kangilla ja muilla aseilla varustettuina.)

1 KANSALAINEN. Kuulkaa mitä sanon, ennenkuin eteenpäin mennään.

KAIKKI

Puhukaa, puhukaa!

1 KANSALAINEN

Oletteko kaikki päättäneet ennemmin kuolla kuin nälkään nääntyä.

KAIKKI

Olemme, olemme.

1 KANSALAINEN

Ensinnäkin, niinkuin tiedätte, on Cajus Marcius kansan päävihollinen.

KAIKKI

Tiedämme, tiedämme.

1 KANSALAINEN

Tappakaamme hänet, niin saamme itse määrätä viljan hinnan. Onko se päätös?

KAIKKI

On kuin onkin. Sen teemme. Pois matkaan.

2 KANSALAINEN

Vielä sananen, hyvät kansalaiset!

1 KANSALAINEN

Huonojahan kansalaisia me olemme, mutta patriisit muka hyviä. Meille voisi pelastukseksi olla se, minkä isoiset ylellisyyteensä tuhlaavat. Jos he vaan tähteensä meille antaisivat, niiden vielä

kelvatessa, niin saattaisimme pitää heidän apuansa ihmismäisenä. Mutta me olemme heille, heidän mielestään, liian kalleita; kiduttava kälpeytemme, kurjuutemme näky on ikäänkuin erityisluettelo, jossa näkevät oman ylellisyytensä. Meidän kärsimyksemme on heille voitoksi. – Kostakaamme seipäillämme, ennenkuin he meidät seivästävät, sillä jumalat sen tietäkööt, että tässä puhun enemmän leivän nälästä kuin koston janosta.

2 KANSALAINEN

Cajus Marciotako etenkin kostonne tarkoittaa?

KAIKKI

Häntä etupäässä; hän kohtelee rahvasta kuin ilmeinen koira.

2 KANSALAINEN

Ettekö muista, mitä hyvää hän on isänmaallensa tehnyt?

1 KANSALAINEN

Kyllä, ja olisimme valmiit hänelle siitä kiitostakin antamaan, jos ei hän itse hankkisi itselleen korvausta ylpeydellään.

2 KANSALAINEN

No, mutta älkää noin herjaten puhuko.

1 KANSALAINEN

Minä sanon teille, että mitä hän on erinomaista tehnyt, sen hän on siinä mielessä tehnyt. Herkkätuntoiset ihmiset sanokoot sen tapahtuneen isänmaan hyväksi, mutta sen hän on tehnyt vaan äitinsä mieliksi ja osaksi tyydyttääkseen ylpeyttänsä; sillä hän on ihan yhtä ylpeä kuin urhoollinenkin.

2 KANSALAINEN

Te panette viaksi hänelle mitä hän ei voi luonteessaan muuttaa. Ettehän ainakaan sanone häntä ahneeksi.

1 KANSALAINEN

Vaikka sitä en sanoisikaan, en kuitenkaan ole syytöksien puutteessa; hänessä on vikoja niin runsaasti, että väsy niitä luetellessaan. (Ilohuutoja ulkoa.) Mitä ilohuutoja siellä? Toinen puoli kaupunkia on liikkeellä. Miksi tässä jaarittelemme? Pois Capitoliin!

KAIKKI

Tulkaa, tulkaa!

1 KANSALAINEN

Vait! Ken tuossa tulee?
(Menenius Agrippa tulee.)

2 KANSALAINEN

Menenius Agrippa, se kunnan mies, joka aina on kansaa rakastanut.

1 KANSALAINEN

Hän se on jotenkin kelpo mies; kunhan vaan kaikki muut olisivat samanlaisia.

MENENIUS

Mik' ompi, kansalaiset? Minne matka.
Kädessä seipäät, kanget? Mikä nyt on?

1 KANSALAINEN

Asiamme ei ole senaatille tuntematon, he ovat jo kahden viikon ajan kuulleet hoettavan mitä aiomme tehdä ja minkä nyt tahdomme heille työssä näyttää. Sanotaan köyhillä armon-anojilla olevan vahvat keuhkot, mutta nyt saavat tuta, että meillä on vahvat kouratkin.

MENENIUS

Mut, hyvät ystävät ja naapurukset,
Näin hukka teidät perii.

1 KANSALAINEN

Mahdotonta; Hukassa tässä ilmankin jo ollaan.

MENENIUS

Mut, ystäväni, tietkääs, patriiseilla

On hellin huoli teistä. Tänä puutteen
Ja hädän aikana te yhtä hyvin
Taivasta sauvoillanne piestä voitte
Kuin Rooman valtaa, joka tietään kulkee.
Tuhannet suitsivitjat katkaisten,
Vahvempirenkaiset, kuin millä häntä
Sitoa voitte te. Tää kallis aik' on
Jumalten työt', ei patriisein. Täss' auttaa
Vain polven notkistus, ei käsivarret.
Ah! kurjuutenne ajaa teitä sinne,
Miss' isompi on kurjuus tarjona.
Ja vallanpitäjiä soimaatten te,
Joill' isällinen teist' on huoli, vaikka
Kirootte heitä niinkuin vihamiestä.

1 KANSALAINEN

Huoliko meistä? – Vieläkö mitä! – He eivät milloinkaan ole meistä huolineet. Antaneet meidän nälkään nääntyä, ja omat aittansa viljaa täyteen ahtaneet; säätäneet kiellon koron kiskomiselle, auttaakseen koronkiskureita; päivittäin peruuttaneet terveellisiä lakeja, rikkaita vastaan säädettyjä, ja päivittäin keksineet yhä ankarampia asetuksia, kahlehtiakseen ja sortaakseen köyhää, jos ei sota meitä niele, niin he meidät nielevät, ja siinä se on heidän rakkautensa meitä kohtaan.

MENENIUS

Nyt teidän myöntää täytyy, että joko
Olette merkillisen ilkeät
Tai tyhmäpäiset pöllöt. Sievän sadun
Nyt kerron teille; tunnette sen ehkä,
Mut koska tarkoitukseeni se sopii,
Niin ehkä juttelen sen vielä kerran.

1 KANSALAINEN

Antakaa kuulla; vaan älkää luulkokaan, että voitte herjamme suittaa tuolla tarinallanne.
Antakaa kuulla, olkaa niin hyvä!

MENENIUS

Kerranpa kaikki ruumiin-osat nousit
Kapinaan vatsaa vastaan, tehden kanteen,
Ett' tämä yksin keskiruumiin valtas.
Kuin kuilu laiskana ja toimetonna,
Ja, toisten haltuun jättäin työt ja vaivat.

Vaan ruuan ahmi; muut kun sitä vastoin
Näit, kuulit, kävit, aattelit ja tunsit.
Jakaen keskenään kaikk' askareet,
Joist' oli koko ruumihille ilo
Ja yhteishyöty. Siihen vatsa vastas, —

1 KANSALAINEN

No niin, mitä vatsa siihen vastasi?

MENENIUS

Sen heti sanon. – Naurun tapaisella —
Ei keuhkoista se tullut, mut näin ihan —
(Voin antaa vatsan yhtähyvin nauraa
Kuin puhua,) se ilkkui vastas noille
Kapinannostajille nurkujille,
Jotk' eivät sille mitään sois, juur' niinkuin
Te senaattia morkkaatten, siit' ett'ei
Se ole teidänmoinen.

1 KANSALAINEN

Vatsan vastaus?
Pää kuninkaamme, vartijamme silmä.
Sydän neuvojamme, käsi soturimme,
Hepomme sääri, kieli räikkämme.
Ja muutkin tämän pajastomme tuet
Ja pienet pönkät, nuo jos —

MENENIUS

Mitä, mitä? —
No tuolla vasta suu on! – Mitä, mitä?

1 KANSALAINEN

Tuon ahman vatsan sorron alle joutuis, Tuon ruumiin likaviemärin, —

MENENIUS

No entä?

1 KANSALAINEN

Sanotut jäsenet jos kanteen nostais. Mitäpä vatsa vastais?

MENENIUS

Sen mä sanon;
Vaan vähän malttia (ei paljon teillä
Sit' ole juur'), niin kerron vatsan vastuun.

1 KANSALAINEN

No tuota kestää!

MENENIUS

Ystäväni, huomaa:
Tuo kunnan vatsa oli mieltiväinen,
Ei karkäs niinkuin syyttäjä, ja vastas:
»Mun helmaystäväni, tosin kyllä
Ma ensin nautin kaiken ravinnon,
Jost' elantonne saatte te; ja syystä,
Kosk' olen, nähkääs, koko ruumiin aitta
Ja varahuone; minä, muistakaahan,
Verenne virtaa myöten lähetän sen
Sydämmen hoviin, aivon istuimelle;
Ja ruumiin solien ja soppein kautta
Väkevin hermo saa ja pienin suoni
Minulta luonnolliset tarpehensa,
Joist' elää se. Ja vaikka ette kaikki,
Mun ystäväin,» – näin, nähkääs, puhuu vatsa, —
1 KANSALAINEN. No niin, ja sitten?

MENENIUS

»Vaikka ette kaikki
Voi nähdä, mitä kullenkkin ma annan,
Niin saatan toteen näyttää, miten multa
Te saatte mehun kaikesta, mut mulle
Jätätte perkeet vaan.» Mit' arvelette?

1 KANSALAINEN

Sep' oli vastaus. Entä sovitelma?

MENENIUS

Senaatti Rooman on tuo hyvä vatsa.
Ja kapinoivat raajat te; sen huolta
Nyt aatelkaa ja miettikääte tarkoin,
Mit' yhteis-etu vaatii, niin te näätte,
Ett'ei se, mitä saatte, yhteist' ole,
Vaan heistä lähtee se ja teille tulee,
Eik' itsestänne suinkaan. – Mitä sanot,
Sä, tämän kokouksen isovarvas?

1 KANSALAINEN

Minäkö isovarvas? Miksikä isovarvas?

MENENIUS

Kun, vaikka halvin, matalin ja kurjin,
Tät' älykästä kapinata johdat.
Sa raukka, vaikka ajoon olet kehnoin,
Edellä käyt, kun hyötyä sä vainut. —
Esille kanget, seipäät vaan! Nyt Rooma
Rottainsa kanssa ottelee, ja myrkyn
Syö heistä toinen. – Terve, jalo Marcius!
(Cajus Marcius tulee.)

MARCIUS

Kiitos! —
Mik' on sun, sinä jäyhä roskajoukko,
Jok' älyparkaas syyhyvätä kynsit,
Kunnes se rohtuu?

1 KANSALAINEN

Kohtelias aina!

MARCIUS

Ken kohtelias teille on, se häijyst'
Imartele. Mitä tahdotte te, koirat?
Ei sota hyvä, eikä rauha; toinen
Peloittaa teitä, toinen rökkeiks saattaa.
Ken teihin luottaa, jalopeuran sijaan
Jäniksen saa, ja ketun sijaan hanhen.
Olette yhtä taattavat kuin jäällä
Tulihiihi on tai rae päiväsessä.
Rikollist' ylistämään teiss' on miestä
Ja rankaisijaa parhaamaan. Ken mainett'
On ansainnut, teilt' ansainnut on vihaa.
Halunne on kuin sairaan ruokahalu,
Sit' enin himoo se, mist' enin haittaa.
Ken suosioonne luottaa, lyijy-evin
Se ui ja ruovolla se tammen kaataa.
Te hirtehiset! Hiis teit' uskokoon!
Te mieltä joka hetki muuttelette:
Nyt halpa äskeinen on suosikkinne,
Ja jalo se, jot' äsken vihasitte.
Mi hätänä, kun kautta kaupungin te
Rääkytte reimaa senaattia vastaan,
Mi jumalia likinn' ohjaa teitä
Ja toisianne syömäst' estää? – Mikä
On tarkoitus?

MENENIUS

Asettaa viljan hinta.
Sanovat: viljaa kaupungiss' on kyllin.

MARCIUS

Ne hirtehiset! Niin vain? Takan luona
He istuvat ja Capitolin toimet
He tietävänsä luulevat, ken nousee
Ja kuka sortuu; puolueita luovat
Ja avioita; puoltaan vahvistavat.
Ja kenkärajains' alle sortavat
He vastenmielisensä. Kyllin viljaa!
Jos aateli vaan hiiteen heittäis säälin
Ja mun sois miekkaa käyttää, tuhansittain
Noit' orjia ma löisin, luoden röykyn
Niin korkean kuin keihääni on pitkä.

MENENIUS

Ei, nää jo ovat tyynni malttuneet.
He, nähkääs, julmia on pelkureita,
Vaikk' älyn puute heiss' on suuri. Entä
Tuo toinen joukko?

MARCIUS

Hajan. Hirteen kaikki!
He nälkää huusivat ja sananlaskuj'
Ynisivät, sen kaltaisia kuin:
»Suu särjelläkin», »nälkä kova vieras»,
»Ei vatsa nuollen täyty», »herrain kanssa
Ei marjaan menemistä», moisin pätkin
He nurkuns' ilmi toivat, ja kun pyyntö,
Tuo kumma, myönnettiin, – jok' aatelilta
Masensi mielen, kalvaaks tehden vallan.
Niin vimman ilosta he kiljuivat
Ja lakkins' ilmaan heittivät, ikäänkuin
Kuun sarviin tahtoen ne kiinnittää.

MENENIUS

No, mitä sitten heille myönnettiin?

MARCIUS

Viis kansan valitsemaa tribuunia,
Sen roskaviisautt' edustamaan; – Brutus,
Sicinius, ja – hitto heitä muisti!
Hajoittaa sais nuo roistot Rooman ennen
Kuin moiseen minä taipuisin; näin valtaa
He yhä saavat, lisää vaatien
Kapinan uhalla.

MENENIUS

Se kummallist' on.

MARCIUS

Pois, kuotukset, pois kotihinne!
(Sanansaattaja tulee kiireesti.)

SANANSAATTAJA

Miss' on
Se Cajus Marcius?

MARCIUS

Tässä. Mitä tahdot?

SANANSAATTAJA

Ilmoittaa: aseissa on volskilaiset.

MARCIUS

Sep' oivaa! Näinpä suoriks päästään noista
Mädistä perkeistä. – Kas, tuossa isät!
(Cominius, Titus Lartius ja muita senaattoreja,
Junius Brutus ja Sicinius Velutus tulevat.)

1 SENAATTORI

Mit' äsken, Marcius, kerroitte, on totta:
Aseiss' on volskilaiset.

MARCIUS

Kuuman teille
Aufidius, heidän johtajansa, antaa.
En kadehdi ma hänen suuruuttaan,
Mut jos en ois mik' olen, tahtoisin ma
Hänenä olla.

COMINIUS

Yhdess' ottelitte.

MARCIUS

Jos sotis mailma, puoli puolta vastaan,
Ja hän mun puoltan' oisi, luopuisin ma.
Otellakseni hänen kanssaan. Hauska
Usuttaa leijonaa!

1 SENAATTORI

Te, jalo Marcius, Cominiota seuraatten kai sotaan?

COMINIUS

Sen taannoin lupasitte.

MARCIUS

Sen ma tein.
Ja siinä pysyn. – Saatpa nähdä, Lartius,
Kuink' isken vielä kerran Tullust' otsaan.
Kuin? Rampako? Ja jäätkö pois?

LARTIUS

En, Marcius;
Ma toiseen sauvaan nojaan, toisell' isken;
Ma myötä tulen.

MARCIUS

Aito-aateluutta!

1 SENAATTORI

Nyt Capitoliin tulkaa, siellä parhaat Odottaa ystävät.

LARTIUS (Marciolle)

Te etupäässä;
Cominius sitten; jäljessä me muut;

Syyst' etusija teill' on.

COMINIUS

Jalo Marcius!

1 SENAATTORI (kansalaisille)

Pois, kotiin!

MARCIUS

Mukaan tulkoot: volskilaisill'
On paljon viljaa; aittain kaivajiksi
Mukahen rotat! – Kunnon mässääjät,
Nyt hehkeimmäll' on uljuutenne; tulkaa!
(Senaattorit, Cominius, Marcius, Titus Lartius
ja Menenius poistuvat. Kansa hiipii pois.)

SICINIUS

Niin pöyhkää onko toista kuin tuo Marcius?

BRUTUS

Ei mokomaa.

SICINIUS

Kun kansantribuuneiksi
Valittiin meidät, —

BRUTUS

Näitkö sitä suuta
Ja silmäystä?

SICINIUS

Niin ja ivaa sitten.

BRUTUS

Vihoissaan jumaliakin hän pilkkaa.

SICINIUS

Ja ilkkuu kuuta kainoa.

BRUTUS

Tää sota hänet nielkөөn! Miehuudestaan
Hän liiaks ylpeilee.

SICINIUS

Sellainen luonne.
Kun onni sitä kuihkoo, päivän kalvett'
Ivaten tallaa. Mutta ihme, että
Hän röyhkeydessään palvelemaan taipuu
Cominiota.

BRUTUS

Mainetta hän lempii

Ja onkin jo sen suosikki; mut maine
Ei säily eikä kasva muuten paitsi
Likinnä ensimmäistä; kommellukset
Päämiehen syyksi jäävät, vaikka tekis
Hän kaikki mitä voi, ja löyhä moite
Se Marciosta huutaa: »Oi, jos johto
Häll' olis ollut!»

SICINIUS

Taas jos hyvin käypi,
Niin kansan mieli, Marcioon kiintyneenä,
Cominiolta ansion vie.

BRUTUS

Niin kyllä;
Cominion maineest' on jo puolet Marcion,
Vaikk' ilman hänen vaivattaan; ja hälle
Cominion virheet lisää mainett' antaa,
Vaikk' ilman hänen ansiottaan.

SICINIUS

Pois nyt,
Ja valmistuksist' urkkikaamme tieto
Ja mihin toimiin retkeänsä varten
Tuo juonikko nyt ryhtyy.

BRUTUS

Lähtekäämme!
(Menevät.)
Toinen kohtaus.
Corioli. Senaatintalo.
(Tullus Aufidius ja senaattoreja tulee.)

1 SENAATTORI

Vai luulette te siis, Aufidius, ett' on
Vihä Rooma tuumistamme saanut
Ja tuntee hankkeemme.

AUFIDIUS

Ken muuta luulis?
Mit' ompi meillä koskaan ajateltu,
Jot' olis toimeen saatu, ennen kuin
Sen Rooma haistoi? Neljä päivää sitten
Sain tietoja; näin sanat kuuluu – kirje
On, luulen, muassani; niin, täss' on se:
(Lukee.) »Pestattun' ovat joukot; epätietoist'.
Itääkö vaiko länteen. Suur' on hätä,
Ja kansa kapinoi. Cominius
Ja vanha vihamiehenne, tuo Marcius
(Mi vihatumpi Roomass' on kuin teillä).
Ja Lartius, uljas Rooman mies, ne kolme
Yrityst' ohjaavat, niin kerrotaan,
Mut minne? Luultavasti teitä vastaan.
Siis, varokaa!»

1 SENAATTORI

Väkemme jalkeill' ompi,
Eik' ole epäiltykään, ettei Rooma
Sotahan olis valmis.

AUFIDIUS

Viisast' oli
Salassa pitää hankkehenne, kunnes
Näkyä niiden täytyisi; mut Rooma
Ne hautumasta keksi. Näin se tyhjäksi
On tehnyt aikomuksemme, jok' oli:
Mont' ottaa kaupunkia, ennen kuin
Ties Rooma meidän jalkeill' olevankaan.

2 SENAATTORI

Nyt, jalo Aufidius, toimihinne!
Väkenne luoksi rientäkää; me yksin
Coriolia vartioimaan jäämme.
Jos meitä saartavat he, sotajoukoll'
Avuksi tulkaa. Epäilen tok', että
Tuo meitä tarkoittaa.

AUFIDIUS

Ei epäilystä;
Mun tieton' ovat varmat. Niin – ja lisäksi:
Jo matkall' osa heidän joukkojaan on
Ja tänne päin. Hyvästi, isät, jääkää!
Jos Marcion kanssa tanterella yhdyn,
Niin valan tehneet olemme, ett' ennen
Ei tauota, kuin meistä toinen kaatuu.

KAIKKI

Jumalat auttakoot!

AUFIDIUS

Ja teitä kaitkoot!

1 SENAATTORI

Hyvästi vaan!

2 SENAATTORI

Hyvästi!

AUFIDIUS

Hyvästi!

(Menevät.)

Kolmas kohtaaus.

Rooma. Huone Marcion talossa.

(Volumnia ja Virgilia tulevat. He istuutuvat kahdelle matalalle tuolille ja alkavat neuloa.)

VOLUMNIA. Laula, hyvä lapseni, tai ainakin puhu vähän haus Kempaa. Jos poikani olisi minun mieheni, niin totta maar enemmän iloitsisin hänen poissa-olostaan, kun hän sillä mainetta saavuttaa, kuin hänen syleilyksistään kotona vuoteessa, olkootpa ne kuinka hellät ja rakkahat hyvänsä. Kun hän vielä oli hento lapsi ja kohtuni ainoa hedelmä, kun hän nuoruudellaan ja kauneudellaan käänsi puoleensa kaikkien silmät, kun hänen äitinsä ei olisi ainoaksi hetkeksikään luopunut häntä katselemasta, vaikkapa sitä itse kuninkaat olisivat päiväkaudet rukoilleet, jo silloin – kun ajattelin miten sellaista olentoa kunnia kaunistaisi ja että hän, jos maine ei häntä elähyttäisi, ei olisi parempi kuvaa, joka seinässä riippuu, – jo silloin mielelläni annoin hänen etsiä vaaroja, joissa kunnia oli tarjona. Veriseen sotaan hänet lähetin, ja sieltä hän palasi, tammiseppele päässä. Kuules lapseni, en enemmän ilosta sävähtänyt, ensi kerran kuullessani, että poikani oli miespuolta, kuin nyt ensi kerran nähdessäni, että hän on osottanut olevansa mies.

VIRGILIA

Mutta entä jos hän olisi sodassa kaatunut, mitä silloin?

VOLUMNIA

Silloin hänen mainehikas nimensä olisi poikani ollut; se olisi silloin minun perilliseni ollut. Kuule vakava tunnustukseni: jos olisi tusina lapsia mulla, kaikki yhtä rakkaita, eikä yksikään vähemmän kallis, kuin sinun ja minun hyvä Marcioni, niin mieluisemmin näkisin yhdentoista kunnialla kuolevan isänmaansa edestä, kuin yhden työttömänä hekkumassa elävän.

(Kamarirouva tulee.)

KAMARIROUVA

Valeria rouva tääll' on, hyvä rouva.

VIRGILIA

Suvaitkaa minun poistua.

VOLUMNIA

Et, sit' et saa.
On niinkuin kuulisin ma miehes rummun
Ja näkisin, kuin tukasta hän laahaa
Aufidiota; volskilaiset säikky
Kuin lapset karhua. Hän jalkaa polkee
Ja huutaa: »Tulkaa tänne, arkalaiset,
Te pelvon sikiöt, te, vaikka Roomass'
Olette syntyneet!» Hän rautakintaall'
Otsastaan veren pyyhkivi ja kulkee
Kuin leikkuumies, jonk' omi määrä kaataa
Kaikk' elo, taikka palkattomaks jäädä.

VIRGILIA

Otsastaan verenkö! Oi, Zeus, ei verta!

VOLUMNIA

Suas, houkka! Kultaisetkaan voitonmerkit
Niin miest' ei kaunista. Hecuban rinta,
Jot' imi Hector, ihanamp' ei ollut
Hectorin otsaa, kun se kreikkalaisten
Miekoille halveksien vertaan sylki. —
Valeria sa tervetulleeks sano!
(Kamarirouva menee.)

VIRGILIA

Aufidion julmuudesta taivaan vallat
Varjelkoon miestän'!

VOLUMNIA

Polvens alle painaa
Hän Tullon pään ja niskaan häntä polkee.
(Kamarirouva palajaa Valerian ja palvelijan kanssa.)

VALERIA

Hyvää päivää, hyvät rouvat!

VOLUMNIA

Terve tultuanne!

VIRGILIA

Hupaista teitä nähdä, hyvä rouva!

VALERIA

Kuinka voitte te molemmat? Tehän nyt vasta kodikkaita olette! Mitä te neuloskelette? Kaunis kuosi, todellakin! – Kuinka pikku poikanne voipi?

VIRGILIA

Kiitoksia kysymästänne; hyvin rouvaseni.

VALERIA

Hän mieluisemmin katselee miekkoja ja kuuntelee rumpua, kuin tarkkaa opettajaansa.

VOLUMNIA

Isänsä poika, totta tosiaan! Oikein herttainen lapsi, sen takaan. Niin, kuulkaapas, katselin häntä viime keskiviikkona puolen tuntia yhtä mittaa; hänellä on niin miehekäs ryhti. Näin hänen tavoittavan kultaperhosta, ja kun hän sen oli kiinni saanut, päästi hän sen taasen irti; ja taas takaa ajamaan, ja sitten nenällensä maahan, ja jälleen pystyyn, ja saikin sen taasen kiinni. Lankeeminenko hänet raivoon sai vai mikä, sitä en tiedä, mutta hampaitaan hän kiristeli ja rouhi perhosen, oi, ette usko, kuinka hän sen palasiksi rouhi.

VOLUMNIA

Isän tapoja.

VALERIA

Toden totta, oikein jalo lapsi.

VIRGILIA

Vallaton koko poika.

VALERIA

Kas niin, pois nyt ompelunne! Voittehan joutilaiksi ruveta täksi iltapuoleksi.

VIRGILIA

En, rouvaseni, en lähde ulos ovesta.

VALERIA

Ettekö ulos ovesta?

VOLUMNIA

Hänen täytyy kuin täytyykin.

VIRGILIA

En, oikein totta, suokaa anteeksi. En astu kynnyksestä yli, ennenkuin mieheni sodasta palajaa.

VALERIA

Hyi! Järjetöntähän noin on huoneeseensa salpautua. Tulkaa nyt hyvän tuttavän luoksi varpajaisille.

VIRGILIA

Toivon, että hän pian parantuisi, ja tahdon rukoilla hänen puolestaan, mutta tulla sinne en saata.

VOLUMNIA

Ja miksikä et, saako kysyä?

VIRGILIA

En mukavuudesta, enkä ystävyyskään puutteesta.

VALERIA

Tahdotte matkia Penelopea; mutta sanotaan, että kaikki se lanka, minkä hän Ulysseen poissa ollessa kehäsi, vaan täytti Ithakan koilla. Tulkaa pois! Jos olisi palttinanne yhtä tunnokas kuin sormenne, niin jättäisitte pelkästä säälistä tuon ompelunne. Tulkaa nyt vaan kanssamme!

VIRGILIA

En, hyvä rouva, suokaa anteeksi. Toden totta, en tahdo lähteä ulos.

VALERIA

Kas niin, lähtekää nyt vaan, niin kerron teille suloisia uutisia miehestänne.

VIRGILIA

Ei, niitä ei ole vielä saattanut saapua.

VALERIA

On todellakin; en tässä nyt turhia puhu: viime yönä tuli häneltä tietoja.

VIRGILIA

Tottako, rouva?

VALERIA

Toden totta; kuulin sen eräältä senaattorilta. Tämmöinen on asian laita: volskilaiset olivat lähettäneet sotajoukon liikkeelle, jota vastaan ylipäällikkö Cominius vei osan roomalaista sotavoimaa. Puolisonne ja Titus Lartius piirittivät heidän kaupunkiansa Coriolia. He eivät epäile voittavansa ja tekevänsä pikaista loppua sodasta. Kunniani kautta, tämä on totta. Ja nyt, lähtekää kanssamme!

VIRGILIA

Anteeksi, hyvä rouva; vast'edes noudatan kaikessa teidän mieltänne.

VOLUMNIA

Antakaamme hänen jäädä; tuommoisena hän vaan pilaisi ilomme.

VALERIA

Niin kyllä, samaa minäkin. – Hyvästi siis! – Tulkaa, rouva hyvä! —
Virgilia, kuules, viskaa nyt nurkkaan tuo juhlallisuutesi ja lähde kanssamme.

VIRGILIA

En, en todellakaan saata. Toivotan teille paljon hauskuutta.

VALERIA

No, hyvästi sitte!
(Menevät,)

Neljäs kohtaus.
Coriolin edustalla.

(Liehuvin lipuin ja helisevin soitoin astuvat sisään Marcius, Titus Lartius,
sotaherroja ja sotamiehiä.
Sanansaattaja rientää heitä vastaan.)

MARCIUS

Tuoss' uutta kuullaan; – vetoa, ett' ovat
He otelleet!

LARTIUS

Eip' ole; orhist' orhi!

MARCIUS

No, menköön!

LARTIUS

Hyvä!

MARCIUS

Sano, onko päämies

Jo vihollisen kohdannut?

SANANSAATTAJA

He toistaan
Katselleet ovat, mut ei haastelleet.

LARTIUS

Heposi mun on.

MARCIUS

Takaisin sen ostan.

LARTIUS

En myy sit' enkä lahjoita, mut lainaan
Sen viideksikymmeneksi vuodeks sulle. —
No, kaupunkia antaumaan vaadi!

MARCIUS

Miss' ovat joukot?

SANANSAATTAJA

Tunnin matkan päässä.

MARCIUS

Toistemme sotahuudon kuulemme siis. —
Nyt, Mars, sua pyydän, pane vauhtiin, työmme.

Niin että, miekat suitsevina, täältä
Kedolle avuks ystäväimme päästään!
Hoi, torvet soimaan!

(Soitetaan sovinnon hierojaisille. Muutamia senaattoreja ilmestyy muurille.)

Onko Aufidius
Muurien sisällä?

1 SENAATTORI

Ei, eikä yhtä.
Ken teitä säikkyis vähemmän kuin hän,
Ja se on vähän kyllä. Kuulkaas rummut
Kokoovat nuorisomme; ennen muurit
Me murramme kuin tänne salpaan jäämme.
Ei lukoss' ole porttimme, ne korsill'
On salvatut vaan, itsestään ne aukee.
(Sotahuutoa kuuluu kaukaa.)
Haa, kuulkaatten! Aufidius on se. Kuulkaas,
Kuin rehkii hän ja armeijaanne pirstaa!

MARCIUS

Oo, niiks' on tullut!

LARTIUS

Melu tuo se olkoon
Nyt oppaamme. – Hoi, tikapuita tänne!

(Volskilaiset tulevat ja marssivat näyttämön poikki.)

MARCIUS

Meit' eivät pelkää, ulos ryntäävät he.
Sydänten eteen kilvet nyt, ja, sydän
Lujempana kuin kilpi, taistelkaa! —
Käy päälle. Titus! Enemmän, kuin luulin,
Meit' ilkkuvat he; vihast' oikein hiestyn.

Eteenpäin, veikot! Volskilaiseks sanon
Sen, joka väistää; miekkaa saa se maistaa.

(Sotamelua. Roomalaiset ja Volskilaiset poistuvat taistellen.
Roomalaiset peräytyvät varustustensa taakse. Marcius palajaa.)

MARCIUS

Etelän rutto teidät nielkään, roistot,
Te, Rooman saasta! Rohtumat ja paiseet
Niin syökööt teit', ett', ennen jo kuin nähdään,
Teit' inhotaan, ja, vastatuulta käyden,
Levitkään virstain päästä teihin rutto!
Te, hanhen sielut ihmishahmossa,
Te pakenette orjaa, jonka voittaa
Vois apinakin! Helvetti ja Pluto!
Kaikilla teill' on haavat takapuolla;
Punainen selkä, mutta pelvon horkast'
On naama kalvas. Käännös! Päälle käykää!
Tai, kautta taivaan tulten, volskit jätän
Ja teihin isken. Päättäkää, ja menkää!
Jos lujina te pysytte, niin heidät
Ajamme heidän vaimojensa luoksi,
Niinkuin he meidät saartovalillemme.

(Sotamelua. Volskilaiset ja roomalaiset palajavat ja ryhtyvät uudelleen
taisteluun. Volskilaiset peräytyvät Corioliin ja Marcius ajaa heitä takaa portille
saakka.)

Nyt auk' on portti. Miehiä nyt olkaa!
Ei pakolaisille, vaan vainoojille
Sen avaa onni. Seuratkaa mua, tulkaa!

(Syöksy sisään portista, joka suljetaan hänen jälkeensä.)

1 SOTAMIES. Mik' uskaljas! En minä.

2 SOTAMIES

Enkä minä.

3 SOTAMIES. Nyt lukon takan on hän.

KAIKKI

Selkääns' saa hän.
(Titus Lartius tulee.)

LARTIUS

Miss' ompi Marcius?

KAIKKI

Surman suussa varmaan.

2 SOTAMIES

Pakoojia hän kantapäillä seuras
Portista sisään; kiirein suljettiin se;
Siell' yksinään hän koko kaupunkia
Nyt vastaa.

LARTIUS

Jalo veikko! Tunteellisna
Hän tunnotonta miekkaans' uljaamp' on;
Hän seisoo, se kun taipuu. Mennyt mies!
Rubiini täysi ja sun painoisesi
Ei kalliimp' olis kalleus. Sotur' olit
Sa Caton henkeä, et hurjan julma
Vain iskeissä, ei, jyrisevä äänes
Ja katsees tulinen sun vihamiehes
Niin vapisemaan sai, kuin koko mailma
Värissyt olis kuumeissaan.

(Marcius palajaa verissään ja viholliset ajavat häntä takaa.)

1 SOTAMIES

Kah!

LARTIUS

Marcius!

Pelastus hälle taikka surma meille!

(Taistelevat, ja kaikki ryntäävät kaupunkiin.)

Viides kohta.

Katu Coriolissa.

(Muutamia roomalaisia tulee saalistaan kantaen.)

1 ROOMALAINEN. Tän minä Roomaan vien.

2 ROOMALAINEN

Ja tämän minä.

3 ROOMALAINEN. No hiis, kun luulin tuota hopeaksi.

(Tappelun hälinätä kuuluu yhä kaukaa. Marcius ja Titus Lartius tulevat, torventoittotaja jäljessä.)

MARCIUS

Nuo hylyt, kurjan äyrikulun vuoksi
Tuhlaavat aikaa! Patjat, lyijykauhat,
Ja romut, rääsyt, joita pyövelikään
Ei hirtetyltä riisuis, kaikki vievät
Nuo heittiöt, ja kesken tappelua. —
Periköön heidät hiis! – Haa, päällikkömme
Sotahuuto kuuluu! – Joutuun sinne! Siellä
Vereni vihamies, tuo Tullus, murhaa
Nyt roomalaistamme. Uljas Titus,
Kaupungin turvaks riittävä ota joukko;
Kaikk' uskaljaat Cominiolle avuks
Mun kanssa' tulkoot.

LARTIUS

Verissäshän olet!
Sa liiaks olit kiivas, ryhtyäkses
Taas uuteen taisteluun.

MARCIUS

Mua älä kiitä;
Työst olen tuskin lämminnyt. Hyvästi!
Ei haitaks verenvuoto tää, vaan lääkkeeks,
Näin Aufidiota otteluun ma vaadin.

LARTIUS

Oi, onnen sulo jumalatar sinuun
Ihastukoon ja vastustajas miekat
Tenhotkoon hurmallansa! Sankar' uljas,
Menestys huovis olkoon!

MARCIUS

Yhtä paljon
Kuin suosituimpiaan, sua suosikoon se!
Hyvästi vaan!

LARTIUS

Sa, kunniakas Marcius!
(Marcius menet.)
Käy, torvees soita turulla, ja kutsu
Kaupungin kaikki virkakunnat kokoon
Tajuamahan tahtoamme. Matkaan!
(Menee.)
Kuudes kohtaous.
Cominion leirin läheisyydessä.
(Cominius sotajoukkoineen peräytymässä.)

COMINIUS

Hengäiskää, ystävät! Kuin roomalaiset
Nyt oteltiin: ei tyhmää vastustusta,
Eik' arkamaista pakoa. Koht' alkaa
Uus leikki taas, sen takaan. Taistelussa
Ajoittain tuuli ystäväimme häikän
Toi korvihini. – Rooman jumalat,
Nyt voitto heille suokaa sekä meille,
Ett' otsat kirkkahina, yhtyis joukot
Ja kiitos-uhrin teille tois!
(Sanansaattaja tulee.)
Mit' uutta?

SANANSAATTAJA

Coriolista hyökkäys Marcion
Ja Lartion päälle tehtiin; meidän väen
Varustuksiinsa väistyvän kun näin,
Niin tänne riensin.

COMINIUS

Tottakin jos puhut,
Et hyvää puhu. Kauanko on siitä?

SANANSAATTAJA

On päälle tunnin.

COMINIUS

Peninkulmaa tuskin
On täältä sinne; äsken rummun kuulin.
Sa tarvitsetko tunnin peninkulmaan?
Sa tulet myöhään.

SANANSAATTAJA

Volskilaisten lukit
Mua vainos; pari, kolme peninkulmaa
Mun täytyi väärää tehdä; muuten oisin
Jo aikaa ollut täällä.
(Marcius tulee.)

COMINIUS

Kuka tuo on?
Hän on kuin nyljetty! Oi, taivaan vallat!
On Marcion leima hällä, moisna olen
Ennenkin hänet nähnyt.

MARCIUS

Myöhästyinkö?

COMINIUS

Ei paimen pauanteesta luikun ääntä
Niin erota kuin minä Marcion äänen
Erotan halvemmista.

MARCIUS

Myöhästyinkö?

COMINIUS

Sen teit, jos ei sua muiden veri punaa.
Vaan omasi.

MARCIUS

Oi, annas kun sua halaan
Niin tuliseen kuin ennen ylkämiesnä,
Niin riemullisna kuin hääiltana,
Vahaisten vuodettani valaistessa.

COMINIUS

Urosten uros! Kuinka Lartius voipi?

MARCIUS

Kuin mies, mi tuomarina tuomitseepi
Maanpakoon yhden, toisen kuolemaan,
Vapauttaa tuon, tuot' uhkaa, tuota sääli
Coriolin kuin luhun susikoiran
Hän pitää kahleissa, joit' ehdon tahdon
Hän höllittää.

COMINIUS

Miss' orja, joka sanoi
Varustuksiinne teidän paenneen?
Miss' on hän? Tuo hän tänne!

MARCIUS

Älä huoli!
Hän puhui totta. Meidän ylimykset,
Tuo rahvas – (hiis! tribuunejako heille!) —
Niin kissaa hiir' ei säiky, kuin nuo kurjat
Pahempiansa pakenivat.

COMINIUS

Mutta
Mitenkä voiton saitte?

MARCIUS

Onko aikaa
Nyt kertomisiin? Sit' en luule. Missä
On vihollinen? Onko voitto teillä?
Jos ei, miks ette riennä sitä saamaan?

COMINIUS

Tulimme tappelussa tappiolle
Ja peräydimme hyvässä aikehessa.

MARCIUS

Mik' asema on heillä? Millä siivellä
On ydinväki?

COMINIUS

Eturivissä, arvaan,
On antiaatit, heidän valionsa;
Aufidius, heidän toiveidensa ylpeys,
Heit' ohjaa.

MARCIUS

Kautta kaikkein taistelujen,
Joiss' yhdessä oteltihin, kautta veren,
Yhdessä vuodatetun, valain kautta,
Joill' ikiveljyys solmittiin, ma pyydän

Ett' Aufidion ja antiaattein kanssa
Tapella saan ma; älkää viivytelkö!
Ylötyin keihäin vaan ja miekoin ilma
Nyt täyttäkää, mut joutuun!

COMINIUS

Paras oisi
Nyt sulle voitehet ja lämmin kylpy;
Mut vaateitas en koskaan tohdi kieltää.
Valitse urhotyöhös parhaat miehet!

MARCIUS

No, halukkaimmat siis. – Teiss' onko ketään
(Epäillä sitä olis synti), jolle
On mieleen ruse tää, mi mua punaa;
Ken itseänsä varoo vähemmän
Kuin halpaa mainetta; ken uljaan kuolon
Paremmaks kurjaa elämätä katsoo,
Ja kelle kalliimp' isänmaa kuin henki,
Hän, yksin, tai jos muit' on samaa mieltä,
Heiluttakohon myöntymyksen merkiks
Nyt miekkaansa ja Marcion kanssa tulloon. —

(Kaikki huomaavat ja häilyttävät miekkojansa, nostavat Marcion käsivarsilleen ja viskelevät lakkejansa ilmaan.)

Mua yksin! Miekaksiko minut teette?
Jos vilpitönt' on tää, ken teist' ei neljää
Vastaisi volskilaista? Yhtä lujan,
Kuin Tullon kilpi, häntä vastaan nostais
Jokainen teistä. Kiitän teitä kaikin,
Mut parhaat mun teist' erotella täytyy;
Muut toisess' ottelussa työtään tehkööt,
Kun tarve käskee. Etehenpäin, mars!
Ja neljä teistä parhaat miehet mulle
Nyt heti valitkoon.

COMINIUS

Eteenpäin pojat!

Ja kuntonne nyt näyttäkää, niin tasan
Panemme voitot kaikki.
(Menevät.)
Seitsemäs kohtaus.
Coriolin porteissa.

(Titus Lartius, joka on jättänyt varusväkeä Corioliin, menee rumpujen ja torvien soidessa Marciota ja Cominiota vastaan. Häntä seuraa päällysmies, sotamiehiä ja tien-opas.)

LARTIUS

Porteille vahdit! Tehkää tehtävänne,
Niin kuin ma käskin. Pyydetäissämme meille
Nuo centuriot tuokaa; jäännöksistä
On hetken apu. Tappioon jos jäämme,
On kaupunkikin mennyt.

PÄÄLLYSMIES

Huolet' olkaa!

LARTIUS

Siis, portit jälkeemme nyt sulkekaa! —
Mies, näytä tietä roomalaisten leiriin!
(Menevät.)
Kahdeksas kohtaus.
Tappelutanner roomalaisten ja volskilaisten leirien keskivälillä.
(Sotahuutoja. Marcius ja Aufidius tulevat.)

MARCIUS

Sun kanssa vaan ma taistelen; sua vihaan
Ma enemmän kuin valhetta.

AUFIDIUS

Ja minä
Sua samoin; kyyt' en Afrikan niin kammo.
Kuin mainettasi vihaan. Pidä paikkas!

MARCIUS

Ken väistää, toisen orjana se kuolkoon,
Ja jumalat sen kirotkoot!

AUFIDIUS

Jos karkaan,
Mua niinkuin jänist' aja, Marcius!

MARCIUS

Tullus,
Kaks tiimaa sitten Corioliss' yksin
Ma telmin mielin määrin; mun ei vertan'
Tää, joka näin mun verhoon: koston kaikki
Siis voimas jännitä!

AUFIDIUS

Vaikk' itse Hector
Sa olisit, tuon pöyhkän heimos kerska,
Et pakoon multa pääsis!
(Taistelevat, ja muutamia volskilaisia tulee Aufidiolle avuksi.)
Avuliasta,
Mut urhokasta ei. – Mua häpäisette
Te tuolla kirotulla avullanne.
(Poistuvat taistellen, ja Marcius ajaa heitä edellensä.)
Yhdeksäs kohtaus.
Roomalaisten leiri.

(Sotahuutoja. Soitetaan paluumatkalle. Torventoituksia.)

Toiselta puolelta tulee Cominius roomalaisinensa; toiselta Marcius, käsi
kääreessä, ja hänen kanssaan toisia roomalaisia.)

COMINIUS

Tänpäiväiset jos työsi kerron, niit' et
Omikses uskois. Vaan kun ilmi tuon ne,
Senaattorit hymyivät kyöneleissä,
Patriisit olkapäitään nostelevat,
Mut vihdoin ihastuvat, vaimot säikkyin
Ja sulotuskiss' enempätä kuulla
Vain halaavat, tribuunit tyhmät sekä
Likainen rahvas, joita mainees vaivaa,
Sanovat vasten mieltään: »Kiitos taivaan,
Ku Roomalle soi moisen sotamiehen!» —
Ja tää se vaan on juhlan jälkiruokaa,
Jo ennalt' olit kylläinen.
(Titus Lartius tulee sotajoukkoineen vainoretkeltä.)

LARTIUS

Cominius,
Tuoss' sotaorhi, ja me vaan sen valjaat;
Jos oisit nähnyt —

MARCIUS

Vaiti! Äitinikin,
Joll' oikeus ylistää on omaa vertaan,
Mua loukkais kehullaan. Ma saman tein
Kuin tekin, se on: minkä voin, ja samoin
Kuin tekin, rakkaudesta isänmaahan.
Ken parhaan halunsa on täyttänyt.
On saman verran tehnyt.

COMINIUS

Ansiotas
Et noin saa peittää. Omaisuutens' arvo
Tuleepi Rooman tietää. Petos oisi,
Pahempi varkautta ja kavaluutta,
Salata työs, ja vaiti miehest' olla,
Jok' ylistyksen kukkuloille yltää

Ja nöyrä vaan on. Siis nyt – näytteeks siitä,
Mit' olet, enkä töittes palkinnoksi —
Puhua suo mun, sotajoukon kuullen.

MARCIUS

Mull' ompi haavoja, jotk' äilehtivät.
Kun niitä mainitaan.

COMINIUS

Jos sit' ei tehdä,
Niin kiittämättömyydest' ärtyvät ne
Ja voivat surmaks olla. Hevosista —
Joit' otettiin hyviä ja paljon, —
Ja kenttien ja kaupunkien aarteist'
On kymmenekset sun, ne valikoida
Saat ennen saaliin jakoa sa itse.

MARCIUS

Ma kiitän; mutta tuntoni ei salli
Mun ottaa lahjaa miekan palkinnoksi;
Pois kiellän sen ja enempää en pyydä
Kuin työni näkijätkään.

(Kestävää toivotusta. Kaikki huutavat: »Marcius! Marcius!» ja viskelevät lakkejansa ja keihäitensä ilmaan. Cominius ja Lartius seisovat avopäin.)

Soitto tuo.
Näin häväistynä, vaietkohon ijäks!
Jos rumpu kentäll' imartaa ja torvi,
Niin sula mainitus ja valhe nielköön
Hovit ja kaupungit! Jos teräs nuortuu
Kuin loisen silkki, silloin silkinuttu
On paras sotisopa! Vait, ma sanon!
Siks ett'en nenästäni verta pessyt
Tai kurjan raukan voitin, jonka teistä
On, huutoon joutumatta, moni tehnyt.
Nyt riemuhuudoill' ylenmääräisillä
Mua tervehditte,
Kun tahtoisin ma höystä halvan työni

Valeiden maustamilla kiitoksilla.

COMINIUS

Tuo liikaa kainoutt' ompi. Julmemp' olet
Maineellesi, kuin kiitollinen meille,
Parastas aikoville. Vaan suo anteeksi
Jos itsees hurjistut, niin käsiis silloin,
Kuin sen, jok' itsens' aikoo vioittaa,
Sidomme raudat; sitten haastaa saamme. —
Siis, tulkoon maailmalle, niinkuin meille.
Nyt tiedoks, että tämän sodan seppel'
On Cajus Marcion oma; merkiks siitä
Ratsuni saa hän, tutun kautta leirin,
Valjaineen kaikkineen. Täst' alkain hällä —
Ilohuudoillaan sen sotajoukko myöntää —
Nimenä, töistään Coriolin luona,
On Cajus Marcius Coriolanus. —
Se arvonimes kunnialla kann!

KAIKKI

Cajus Marcius Coriolanus!
(Toitotusta. Torvet ja rummut soivat.)

CORIOLANUS

Ma pestä tahdon kasvoni;
Kun puhdas olen, näette punastunko
Vai enkö. Kiitoksia kuitenkin! —
Ma otan ratsunne, ja voimain takaa
Alati koitan tulla ansainneeksi
Tuon liikanimen arvokkaan.

COMINIUS

Nyt telttaan;
Sielt', ennen maatapanoamme, Roomaan
Voittomme ilmoitamme. – Sinä, Lartius,
Palaja Corioliin; Roomaan laita

Sen parhaat miehet neuvottelemaan,
Mik' etuisint' ois kummallekin.

LARTIUS

Kyllä.

CORIOLANUS

Jumalat ilkkua mua alkaa. Minun,
Jok' äsken ruhtinaiset lahjat kielsin,
Päämieheltän' on kerjätä nyt pakko.

COMINIUS

Kaikk' ompe teidän. Sanokaa, mit' on se?

CORIOLANUS

Coriolissa köyhän miehen luona
Majailin kerran; kohtelun sain hyvän.
Hän mulle huusi, vangiksi kun hän tehtiin;
Mut edessä' Aufidion silloin näin,
Ja raivo säälin voitti. Vapautt' anon
Isäntä-raukalleni.

COMINIUS

Jalo pyyntö!
Hän on kuin tuuli vapaa, vaikka poikan'
Ois surmannut hän. – Päästä hänet, Titus!

LARTIUS

Mut nimi?

CORIO LANUS

Unhottanut, kautta Zeun! —
Väsynyt olen; muistinikin uupuu. —
Tääll' onko viiniä?

COMINIUS

Pois telttahamme!
Sun kasvoissasi kuivunut on veri;
On aika pitää siitä huolta. Tule!
(Menevät.)
Kymmenes kohtaus.
Volskilaisien leiri.

(Torventoitotusta. Tullus Aufidius tulee verissään, pari, kolme soturia hänen seurassaan.)

AUFIDIUS

Corioli on valloitettu!

1 SOTAMIES

Takaisin hyvill' ehdoilla sen saamme.

AUFIDIUS

Ehdoilla! – Oi, jos oisin roomalainen!
En volskilaisna olla voi, mik' olen. —
Ehdoilla! Mitä ehtoja on sillä,
Jok' antaunut on toisen armoihin?
Viis kertaa ottelin ma kanssa, Marcius,
Viis kertaa voitit mun, ja voitat vielä,
Vaikk' yhtyisimme joka ruokahetki. —
Kautt' elementtien! Jos vielä kerran
Ma häneen yhdyn, parta vasten partaa,

Niin hän on mun, tai minä hänen. Kiihkon'
Ei ole enää vilpitön kuin ennen:
Jos hänt' en ruhjo tasatappelussa
Ja miekka vasten miekkaa, silloin kiukku
Tai juoni, mikä sattuu, hänet kaataa.

1 SOTAMIES

Hän itse perkele on.

AUFIDIUS

Uljahampi,
Vaikk' ei niin kavala. Mun koko voiman'
On myrkytetty; lamannut hän on sen
Ja tahrannut, ett' itseään se kaikoo.
Ei uni, pyhyys, sairaus, turvattomuus.
Ei Capitolit, eikä pyhät paikat,
Ei uhrit, eikä pappein rukoukset,
Nuo raivon hillitsijät, poistaa saata
Mädillä, kuluneilla etuuksillaan
Vihaani Marciota kohtahan.
Jos hänet tapaan, kotonakin vaikka
Ja veljenikin turvista, niin rikon
Ma majaystävyiden lait ja pesen
Käteni julmat hänen sydämmessään. —
Käy kaupunkiin, ja kysy, kuink' on laita,
Ja ken on panttivanhiks Roomaan viety.

1 SOTAMIES

Mukaanko ette käy?

AUFIDIUS

Mua varrotaan
Sypressilehdon luona (etelähän
Se myllyist' on); tuo sinne tieto, kuinka
On maailmassa laita, että osaan
Sen mukaan tieni suunnata.

1 SOTAMIES

Sen teen.

(Menevät.)

TOINEN NÄYTÖS

Ensimmäinen kohtaus.
Rooma. Julkinen paikka.
(Menenius, Sicinius ja Brutus tulevat.)

MENENIUS

Auguri sanoi minulle, että tänä iltana saamme kuulla uutisia.

BRUTUS

Hyviäkö, vai pahoja?

MENENIUS

Ei ainakaan kansan toivon mukaisia, sillä se ei rakasta Marciota.

SICINIUS

Luonto pedotkin opettaa ystävänsä tuntemaan.

MENENIUS

Sano siis, ketä susi rakastaa?

SICINIUS

Lammasta.

MENENIUS

Niin kyllä, syödäksensä sen: niinkuin nuo nälkäiset plebejitkin tekisivät tuon jalon Marcion.

BRUTUS

Niin, kyllä hän on lammas, hän, vaikka ynisee kuin karhu!

MENENIUS

Niin kyllä hän on karhu, hän, vaikka elää niinkuin lammas. Te olette ikämiehiä kumpikin, vastatkaatte kysymykseeni.

MOLEMMAT TRIBUUNIT

Kyllä; puhukaa.

MENENIUS

Mikä pahe Marciolta puuttuu, jota ei teissä kummassakin ole ylenmäärin?

BRUTUS

Häneltä ei puutu ainoakaan pahe, hänessä on niitä kosolta kaikkia.

SICINIUS

Erittäinkin ylpeyttä.

BRUTUS

Ja kerskaavaisuudessa hän voittaa kaikki muut.

MENENIUS

Sepä kummallista. Tiedätekö itse, miten teitä kumpaakin kaupungissa, nimittäin meissä, säätyläisissä, arvostellaan? Tiedätekö sitä?

MOLEMMAT TRIBUUNIT

Mitenkä siis meitä arvostellaan?

MENENIUS

No, koska nyt ylpeyden mainitsitte, ettehän minuun suutu?

MOLEMMAT TRIBUUNIT

Asiaan, asiaan!

MENENIUS

No, se ei ole mikään suuri asia; sillä mitä pieninkin tilapää-varkaus olisi omiansa sieppaamaan teiltä koko joukon malttamusta. Päästäkää luontonne valloilleen, ja suuttukaa mielinmäärin, vallankin jos se on mieleen teille. Syytätte Marciota ylpeydestä, niinkö?

BRUTUS

Me yksin emme sitä tee.

MENENIUS

Sen hyvin tiedän; yksin te voitte sangen vähän tehdä. Teillä on apureita monenmoisia, muuten näyttäisivät toimenne ihmeellisen yksinkertaisilta; kykyne on liian alaikäinen, saadakseen yksin suurta aikaan. Mainitsitte ylpeyden. Oi, jos voisitte nähdä oman niskanne nikamiin ja luoda pienen katseen omaan rakkaaseen itsehenne! Oi, jos sen voisitte!

BRUTUS

No, mitä sitten?

MENENIUS

Silloin näkisitte kaksi niin kelvotonta, ylpeätä, väkivaltaista, itsepäistä virkamiestä (toisin sanoin: narria), ettei Roomassa mokomia.

SICINIUS

Tekin, Menenius, olette vallan hyvin tunnettu.

MENENIUS

Niin kyllä, iloiseksi patriisiksi, joka mielelläni juon pikarillisen tuimaa viiniä, sekoittamatta siihen pisaraakaan Tiberin vettä. Sanotaan, että olen liian heikko mielitekojani noudattamaan; tulinen ja kiihkoinen tyhjästä joutavasta; että enemmän seurustelen yön takapuolen kuin aamun otsapuolen kanssa. Mitä ajattelen, sen ma lausun, ja kaiken vihani puran ilmi hengätessäni. Kun tapaan kaksi semmoista valtiomiestä, kuin te olette (Lykurgon kaltaisia ette sentään ole), ja jos tarjoomanne juoma ei ole makuisaa kidalleni, niin irmastelen sille. En saata sanoa, että te viisaudessanne olette hyvin asianne esittäneet, jos joka sanasta näen aasin korvien törröttävän; ja vaikka minun täytyykin kärsivällisesti kuulla, kun sanovat teitä kunnollisiksi ja vakaiksi miehiksi, niin verinen valhe on sanoa naamojanne siivoiksi. Jos kaiken tämän näette minun pikkumaailmani kartasta, seuraako siitä, että olen vallan hyvin tunnettu? Mitä vikoja saattaakaan teidän korkeasti valistunut sokeutenne tästä minun luonteestani noukkia, jos olen vallan hyvin tunnettu?

BRUTUS

Hyvä, hyvä! Me tunnemme teidät vallan hyvin.

MENENIUS

Te ette tunne minua, ettekä itseänne, ettekä mitään. Teidän kunnianhimonne haluaa vaan köyhäin raukkojen kumarruksia ja kursailua; te voitte koko pitkän pituisen aamupäivän istua

kuulemassa viininmyyjän ja pomeranssimuijan riita-asiaa, ja kuitenkin lykätä tuon kolmen pennin jutun toiseen istuntopäivään. Jos kahta riitapuolta kuulustellessanne sattumalta saatte mahapakon, niin irmastelette kuin irviöt, nostatte verisen lipun ja julistatte sodan kaikkea mielenmalttia vastaan, ärjytte yöastiaa ja jätätte riita-asian kesken ja yhä enemmän vaan sotkettuna käyttelystäanne. Koko sovinto, minkä asiassa aikaansaatte, on siinä, että kumpaakin riitapuolta sanotte konnaksi. Kylläpä olette kaunis pari!

BRUTUS

No niin, tiettyähän on, että olette sopivampi pöytäilviöksi kuin kelvollinen jäseneksi Capitolin neuvostoon.

MENENIUS

Itse papinkin on pakko ruveta koiransilmäksi, jos kohtaa noin naurettavia olennoita. Järkevinkään puheenne ei maksa partanne liikkumista; ja partanne saa liian kunniallisen haudan, jos joutuu paikkaräätälin päänaluksen täytteeksi, tai välivilloiksi aasin kuormasatulaan. Ja kuitenkin sanotte Marciota ylpeäksi, häntä, joka halvimman arvion mukaan on yhtä ansiollinen kuin kaikki teidän esi-isänne Deucalionista alkaen, vaikka, ken tiesi, jotkut ja parhaat niistä ovat olleet perimöisiä teloittajia. Hyvää yötä, te, kunnian-arvoiset herrat! Pitempi keskusteleminen teidän kanssanne saastuttaisi aivoni, sillä olettehan tuon plebeji-karjan paimenia. Rohkenen sulkeutua suosioonne.

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, [купив полную легальную версию](#) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.